

Samverkansråd för tillgänglighet

Datum 2020-03-06

Tid 10.00-11.30

Plats Mälarsalen, Landstingshuset

Närvarande Funktionsrätt Stockholms län:
Berit Högström
Mirja Eräpuro
Mia Modig
Agneta Österman Lindquist
Yvonne Holmberg

Synskadades riksförbund Stockholm Gotland:
Sofia Naesström

Delaktighet – Handlingskraft – Rörelsefrihet
Stockholms län:
Gunder Wåhlberg
Beatrice Kolijn

Kulturförvaltningen Region Stockholm:
Cecilia Elving, kulturnämndens ordförande
Eva Bergquist, förvaltningschef
Erik Peurell, mötessekreterare

Ej närvarande Kristina Törnblom
Petteri Louhema
Fredrik Sandman
Olof Bohlers
Karin Aronsson
Sara Leoni
Ingela Sjöqvist

1. Mötets öppnande

Eva Bergquist öppnade mötet och välkomnade samverkansrådet till årets sista samverkansråd.

Namnruna.

Efter önskemål från tillgänglighetsorganisationerna lades två punkter till på dagordningen jämfört med den föreslagna dagordningen i kallelsen:

- Frågor för samverkan under 2020
- Uppföljning av insiktsutbildningen

2. Mötesanteckningar

Inga synpunkter på anteckningar från samverkansrådet 11 december 2019.

3. Dialog samverkansrådet / ordförande kulturnämnden Cecilia Elving

Kulturnämndens ordförande började med att presentera sig själv. Hon representerar liberalerna och är sedan en tid heltidspolitiker. Under presentationer ställde rådet frågor löpande.

Kulturnämndens uppdrag är att stimulera och utveckla kulturlivet och föreningslivet. Det sker bland annat genom olika former av ekonomiska stöd. Ett av de viktiga löpande uppdragen är finansieringen av Konserthuset.

Bland de processer som just nu är aktuella nämnde Cecilia arbetet med att ta fram en folkbildningsstrategi för Region Stockholm. En viktig utgångspunkt i det arbetet är att anpassa folkbildningen till dagens förutsättningar och behov.

Mirja: Kommer ni i fortsättningen att se hur stödet till folkbildningen delas ut? Kommer det att finnas några krav på tillgänglighet för att få stöd inom folkbildningen? Idag är det en slentrianmässig fördelning grundat på timmar, utan hänsyn till om det finns tillgänglighet. Kommer stödet att följas upp med statistik?

Cecilia: Det stämmer att pengarna fördelas efter antal deltagare. Vi måste förhålla oss till att vi är en region och att det fördelas stöd även från staten och kommunerna. Det kommer förmodligen inte att bli en helt ny typ av stöd.

Eva: Strategin kommer att innebära att regionen kan tala om för organisationerna vad som är prioriterat.

Mirja: Vi är inte deltagande i processerna för strategin. Det möte som vi var kallade till blev inställt på grund av att vi var för få anmälda.

Cecilia: Mötet ska så klart bokas om. (Detta bekräftades senare under mötet av Eva som direkt tagit kontakt med den ansvariga handläggaren på kulturförvaltningen.) Förvaltningen sköter processen utifrån vår politiska input. Det finns en särskild arbetsgrupp och i nämnden ska vi ha en särskild workshop. Ännu så länge har inga inspel gjorts från någon organisation, så ni är inte uteslutna ur processen.

Berit: Var kommer vi att kunna bidra med våra synpunkter – arbetsgruppen eller samverkansrådet?

Eva: Samverkansrådet är ett bra forum och tillfälle.

Cecilia: Ni har möjligheter att bidra i flera olika sammanhang.

Cecilia fortsatte att berätta om en annan process som avslutades i höstas: framtagandet av en regional biblioteksplan. Vår uppgift som region är att stötta kommunbiblioteken med bland annat kompetensutveckling.

Mia: Vad sägs i biblioteksplanen om tillgänglighet?

Eva: Regionbiblioteket har jobbat mycket med tillgänglighetsfrågor redan tidigare och publicerat flera skrifter i ämnet.

Mia: Mer konkret? Många kommunbibliotek som har hörslingar som inte fungerar.

Gunder: Mycket diskussion om Internationella Bibliotek (IB) som blev uppsplittrat. Mycket böcker försvann i hanteringen. Vilken roll hade regionen där. Har ni några resultat: har det tappats mycket på vägen?

Cecilia: Mia, jag blir väldigt ledsen att höra att hörslingor inte fungerar. Vi kan inte ge ekonomiskt stöd till det. Men det måste fungera. Berätta gärna vilka kommuner så kan jag i alla fall prata med de politiker som det berör. IB är kommunens ansvar.

Eva: Om IB, lite tidigt att säga något. Flytten gick i höstas. Vi var tidigare medfinansier, men inte under de senare åren. Det anser vi är statens ansvar.

Agneta: Det kan vara så att det finns hörslingor som fungerar, men att personalen inte vet hur de ska sätta på dem. Kanske mer en fråga om utbildning än om pengar till reparation?

Eva: Vi tar med oss det i dialogen med folkbiblioteken.

Cecilia fortsatte sin presentation genom att berätta att nämnden även ska ta fram en idrottstrategi. Först görs en omvärlds- och nulägesanalys. Nämnden ger ganska mycket pengar till idrott och friluftsliv. Med strategin vill nämnden ta ett större grepp och undersöka hur den kan stärka de områdena och folkhälsan.

Cecilia tog även upp Region Stockholms Kulturstrategi och påpekade att av de fyra prioriterade områdena i strategin är tillgängligheten den allra första punkten. Ett viktigt arbete utifrån kulturstrategin är hur nämnden och förvaltningen kan säkerställa att alla kan ta del av den nya tekniken.

Berit: Det som är viktigt med det digitala är att det finns alternativ. Så att det går att ta del av innehåll och information även om du inte kan tillgodogöra dig digitala lösningar. Det gäller så många som en halv miljon människor i vår region.

Cecilia: Jag är ordförande i en parlamentarisk utredning om framtidens hälso- och sjukvård i Region Stockholm. Där ska en delrapport handla om digitalisering. Vi måste vara i framkant och hänga med så att vi kan rädda människors liv, samtidigt måste vi tänka på vilka som inte kan ta del, hur vi ska prioritera vi kostnadsmässigt. Vi får inte hoppa på något utan att veta hur det funkar, det är utmanande för politiken.

Berit: Vilken är din vision för 2020?

Cecilia: Det blir ett ganska tråkigt svar, inget fluffigt med rosa moln. Vi har en samhällsutveckling där det är oroligt, instabilt. Vi går mot en

lågkonjunktur som går snabbare än vad vi tänkt på grund av det nya corona-viruset. Konst och kultur har alltid svårt att få behålla budget om det står mot trafik och sjukvård. Det är en tuff förhandling, konst och kultur ses inte som det absolut mest nödvändiga. Jag är stolt över att vi har fått behålla vår budget, vilket inte sker överallt annars i Sverige. Det kommer att bli tuffare att få behålla pengarna, vi kommer inte att få mer pengar. Jag har debatterat med SD om en helt ny typ av kulturpolitik, SD vill styra mycket mer politisk över konsten, tycker inte att förvaltningen ska styra men att politiken ska bestämma mer. Det som kallas armlängds avstånd, modellen att kulturen och konsten ska stå fri från politisk påverkan, är ifrågasatt. Min vision är att hålla i och hålla fast allt som fungerar. Och samtidigt se vad som kan förbättras. Med hjälp av de strategier vi håller på att ta fram vill vi undersöka hur vi med de resurser vi har kan få ut mer konst, kultur och bildning. De värdena är under attack.

4. Frågor för samverkan 2020

Eva gjorde en presentation där rådets ledamöter ställde frågor löpande.

Eva: Det är huvudsakligen fyra områden som vi samverkar kring i det här rådet. Det första är konst, och vi har en särskild arbetsgrupp för det där representanter från rådet är med (Samverkan för tillgänglighet – samverkan konst). Där behandlas frågor om hur ni ska komma in i olika processer, S:t Eriks ögonsjukhus som ska flytta är särskilt intressant. Inventering pågår.

Mia: Hur jobbar ni för att få in konst från konstnärer med olika typer av funktionsvariationer. Hur syns det i kulturstrategin?

Eva: Vi strävar efter en mångfald av konstnärliga uttryck. När vi gör en utlysning går den ut brett. För den fasta gestaltningen har vi olika konstkonsulter som byts ut. För den lösa konsten är vi ute på gallerier och ateljéer. Vi vill spanna så brett som möjligt, men når kanske inte alltid ända fram.

Mia: Jag känner konstnärer inom funkisgruppen som aldrig får möjlighet att medverka i den konstnärliga utsmyckningen. (Ger exempel på ett bestämt konstverk utfört av en döv konstnär, som arbetat med en ljudinstallation som kompletterats med vibrationer.) De här personerna når aldrig fram. Hur jobbar förvaltningen aktivt för att få in de här personerna?

Ta ytterligare ett steg och spetsa till det för att få de här personerna representerade!

Eva: Vi tar med oss synpunkterna.

Beatrice: Tar med sig frågan till nästa möte med Samverkan för tillgänglighet – samverkan konst.

Eva: Det andra området gäller vår stödgivning. Vi gör en fördjupad uppföljning av våra stödmottagare, och en tillgänglighetsfråga har lagts till i uppföljningen.

Mia: Glad att det blir något av våra förslag. Är tillgänglighetsmedel öronmärkta?

Eva: Inga särskilda tillgänglighetsmedel. Vissa projektstöd skulle kunna gå till projekt med inriktning på tillgänglighet. Men det finns inget öronmärkt stöd för tillgänglighet. Alla måste redovisa vad de har gjort och har de inte gjort det de ska får vi föra en dialog om användningen av stödet.

Berit: Skulle det inte vara en morot att ha sådana stöd?

Eva: Vi har rensat i bidragsfloran. Vi har i dag bara tre sökbara stöd för att förenkla för dem som söker.

Mia: Har varit med ett tag. Ser att det händer saker. När det gäller rapportering och uppföljning vore det bra om det syntes i verksamhetsberättelsen hur mycket pengar som går till tillgänglighet.

Eva: Vi är generellt lite dåliga på statistik. Skulle kunna vara något för oss att jobba vidare på.

Eva: Det tredje området för samverkan är våra lokaler. Ni har lämnat många kloka synpunkter på det området i samband med vår renovering. Det fjärde området är VR. Om jag får önska något, skulle jag gärna fördjupa de här områdena, snarare än lägga till något nytt, för då kan det bli för splittrat.

5. Verksamhetsberättelse 2019

Eva: Vi redovisar resultat på 2 miljoner kronor för 2019. Handlar om att vi inte kunnat göra vissa rekryteringar. I uppföljningen av våra cirka 30 lokala mål var det bara tre som inte var helt under kontroll. Bland annat rör det hur tillsynen fungerar av konsten som regionen äger. Men det ligger delvis utanför vår kontroll. Dessutom har det varit två processer hos regionarkivet kring övergripande dokument som inte blivit klara riktigt enligt tidplan. Konsten har kommit på plats på Nya Karolinska. Vi har genomfört dialogrundor med kommuner och kulturens representanter. Verksamhetsberättelsen är i första hand gjord för regionförvaltningen och är inriktad på ekonomi och säkerhet framför allt.

6. Aktuella processer

Joakim Blendulf från Film Stockholm presenterade tre korta filmer som gjorts i samverkan med Synskadades riksförbund (SRF). I filmerna prövar två synskadade personer synförstärkning med hjälp av en VR-utrustning som användaren har framför ögonen. Bland annat en kvinna som får se en bild på sin 18-åriga dotter för första gången. Hon får även pröva att gå på en trottoar och se sig om i Stockholms stadsmiljö. Filmen gör ett starkt intryck då kvinnan flera gånger säger att hon nästan börjar gråta för att hon plötsligt ser detaljer i olika personers ansikten, kan se trappan som hon går i, kan se bilar som kör på gatan och husen på andra sidan gatan, saker som hon inte sett på 20 år eller mer.

Joakim berättar: Filmerna spelades in för mindre än 2 veckor sen. Vi är själva lite förbluffade över detta. Tekniken är inte helt ny. Den har funnits i USA, men har inte varit tillgänglig. Den tekniken som använts där är lite gammal och dyr. Vi fortsätter samarbetet med SRF om utvecklingen.

Mia: Finns tanke på att kontakta Föreningen Sveriges dövsblinda (FSDB)? Skulle vara otroligt häftigt att använda.

Joakim: Jättebra tips! Det ska sägas att tekniken inte funkar för alla och inte lika bra för alla. Kvinnan i filmen är ljuskänslig, så för henne passar det särskilt bra att kunna avskärma alla andra ljusintryck än de som kommer från VR-utrustningen. Tekniken som används kan beskrivas som mobiltelefoner med kamera som filmar omgivningen och visar på en skärm som sitter i en VR-utrustning som användaren har på huvudet. I utrustningen finns även gyroskop som gör att . Tekniken kommer att

utvecklas ytterligare med flera kameror, så att det blir mer av en 3D-upplevelse och mer påminner om det mänskliga djupseendet.

Berit: Det borde lyftas till sjukvården.

Cecilia: Vi har skickat vidare till innovationsansvariga politiker. Vi behöver verkligen titta på hur vi kan använda det. Känner en väldig glädje, men också en oro för orealistiska förväntningar. Hoppas att det inte ska skapa en stor besvikelse, kommer att ta tid innan det kan användas i vår vardag. Vi ska jobba för att vidareutveckla, men det kommer att ta tid. Skapa inte för stora förväntningar. Vi jobbar på att göra det så bra och brett som möjligt.

Agneta: Som född hörande känner jag igen mig i filmen: att från en allt sämre hörsel plötsligt kunna höra igen med ett tekniskt hjälpmedel. Superspännande. Men håller med om att det är jätteviktigt att inte ha för stora förväntningar.

7. Uppföljning insiktsutbildning

I slutet av november 2019 fick alla chefer på kulturförvaltningen genomgå en insiktsutbildning som innebar att de fick pröva på att uppleva att ha olika typer av funktionsvariationer. Vi vill fortsätta och vidga gruppen och göra något under 2020 med er hjälp.

8. Avstämning lokalprojekt

Eva berättade om arbetet med att bygga om kulturförvaltningens lokaler på Södermalms allé. Arbetet är uppdelat i tre steg. Kontoret renoveras en del i taget. Några delar är klara nu: det ser annorlunda ut och är svårt att hitta för dem som blivit vana med hur det såg ut förut. Den som är ansvarig för lokalprojektet har varit i kontakt med er och fått bra synpunkter och kommentarer. Till exempel har den ansvarige och rådet resonerat om trösklar och om storleken på toalettdörren. Förvaltningen har tagit några steg för att skapa bättre tillgänglighet, men det finns fortfarande trappor. Rådet har tidigare ställt frågor om möjligheter för personer som har behov av att isolera sig eller som är särskilt ljudkänsliga. Det nya kontoret kommer att ha tysta rum och ljuddämpande mattor. Det kommer att ha fler mötesrum och fler större mötesrum. Kommer någon ny anställd med

särskilda behov så tar förvaltningen frågan där och då. ”Vi tar stora steg i rätt riktning”, sade Eva.

9. Övriga frågor

Nästa möte med rådet hålls den 6 maj kl. 10-11.30 (förmöte 9.30). Förvaltningen återkommer med förslag till tider för höstens möten inom kort.

10. Mötets avslutning

Cecilia tackade för dagens möte genom att berätta om när hon blev gravid första gången och hamnade i rullstol de sista två månaderna. För henne var det en ögonöppnare för hur otillgänglig samhället är. Hon sade att hon var glad för den erfarenheten som gjort henne till en bättre politiker. Hon tyckte att rådet diskuterat jätteviktiga frågor och hon uppskattade rådets kloka synpunkter. Hon menade att nämnden är på rätt väg i de här frågorna, men sade sig ha stor respekt för allt som rådet tycker kan bli ännu bättre. ”Tack för er tid och era kloka inspel”, avslutade kulturnämndens ordförande Cecilia Elving.

Kulturförvaltningens chef Eva Bergquist avslutade mötet.